

בז'ניס אל ד'ור הע'גי'ז

העלון לאברכי כולל, בני הישיבות ולכל לומדי התורה

האיחוד בהידוד

המאחד בקרבו חידודים ותשובות בהלכה ובאגדה

לע"נ ר' שמעון יהודה בן הגה"צ ר' אברהם יעקב (זיידל) עפשטיין זצוקלה"ה

פרשת תצוה - תשע"א
גיליון קנ"ז
שנה חמישית

כתב חידה

בעקבות מה שעימי אירע,
בית הדין גזרו גזירה.
לאחר שבבושה הושלכתי,
גדר גדול גדרתי.
גם בי נענש אבי,
והתגלגל סופו של אחי.
מי אני?
רמז: דמות הקשורה לפרשה
תנכרתי: הקשר בין הדמות לפרשה הוא בהזכרתה או ברמיזה בפרשה או בפרש"י

דבר תורה

"וַיִּתֵּן אֱלֹהִים חֵן מִשְׁפָּט אֶת הָאוּרִים וְאֶת הַתְּמִים וְהָיוּ עַל לֵב אֶהֱרֹן בְּבֹאוֹ לִפְנֵי ה' וְנָשָׂא אֹהֶן אֶת מִשְׁפַּט בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל לִבּוֹ לִפְנֵי ה' תְּמִיד". שמות ל"ח ל'
הגדר המוזכר ראשון ברשימת הבגדים בראש הפרשה, הוא החשן, כדכתיב (כ"ח ד'), "אֵלֶּה הַבְּגָדִים אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה חֹשֶׁן וְאֶפֶד וְעִמְלִי וְכֹתֶנֶת תְּשֻׁבֵן מִצְנֶנֶת וְאֶבֶנֶט וְעִשָׂוֹ... אֵךְ בְּכַמֵּה פַעֲמִים בְּתוֹרָה הוּא מוֹזְכָּר כְּחֹשֶׁן מִשְׁפָּט, כְּגוֹן (שם ט"ו), "וְעִשִׂית חֹשֶׁן מִשְׁפָּט... וְצַב מְדוּעַ הוּא נִקְרָא כֵן, וְהָאֵם הוּא 'שֵׁם עֵצִים' או 'כִּנּוּי'."
עוד יש להבין, מהו 'האורים והתומים' שנתנו בחשן, והאם הם חלק בלתי נפרד מהחשן, שבלעדיהם אין שם חשן עליו והלבושם נחשב 'מחוסר בגדים'.
רש"י בפרשתנו מביא ב' ענינים אלו, שכתב, "את האורים ואת התומים. הוא כתב שם המפורש, שהיה נותנו בתוך כפלי החשן, שעל ידו הוא מאיר דבריו ומתמם את דבריו. ובמקדש שני היה החשן, שאי אפשר לכהן גדול להיות מחוסר בגדים, אבל אותו השם לא היה בתוכו, ועל שם אותו הכתב הוא קרוי בשפתנו, שנאמר (במדבר כ"ז כ"א) וְשָׂאֵל לוֹ בְּמִשְׁפַּט הָאוּרִים".
מבואר בדברי רש"י, שחשן הוא שם הבגד, ואורים ותומים הוא כתב שם המפורש, שנתנו בין כפלי החשן, ואף בלא האורים ותומים שם החשן עליו, ואינם מעכבים, אך עם זאת, היכולת להשאל ולברר בחשן היה רק על ידי אותו כתב, ועל כן נאמר ששואלים באורים ותומים, כי בהם נשאלים, ורק שהתשובות ניתנות דרך אבני החשן. ובבית שני, למרות שהיה להם את החשן, לא היה להם את הכתב, ולכן לא נחשב הכה"ג מחוסר בגדים, ומ"מ בגלל חסרון הכתב, לא יכלו להשאל.

כל הלומד את דברי רש"י הללו מתקשה, מה בכך שהאורים ותומים נגזרו, הרי בשעה שבנו את בית שני וחיזרו את הכלים שנשברו או שנשבו, איז יכלו לכתוב שוב את השם המפורש, וליתנו בתוך כפלי החשן (שהרי היה ידוע להם שם המפורש) אף בבית שני, שהרי רבי ישמעאל כה"ג שהיה בסוף בית שני, הזכיר את השם, כדאייתא במדרש ששרה הרוגי מלכות, ומזכירין כ' במוסף יוה"ט, ומדוע לא עשו כן.

איתא באו"ר א' נ"ג, "...דה"ב ל"ה כ"ב) ולא שמע אל דברי נכו מפי אלקים, זה ירמיהו שאמר ליאשיהו, כך מקובלני מישיעה רבי (שיעה י"ט ב') וסכסכתי מצרים במצרים, ולא שמע לו, אלא א"ל, משה רבה דרבך לא כך אמר (ויקרא כ"ו ו'), וְחָרַבְתָּ לֹא תִעָבֵר בְּאַרְצְכֶם, וְחָרַבְתָּ שֶׁל אוֹתוֹ רָשָׁע עוֹבֵר בְּאַרְצֵי וּבְתוֹחֵמוֹ. והוא לא היה יודע שכל דור עוֹבֵד יַעֲבֹד עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים הִיוּ... מבואר בדברי המדרש, שירמיהו אמר את דבריו לשיעה רק בתורת קבלה מרוב, לא בתורת נבואה, ועל כך הישבו יאשיהו, שחם הוא בא אליו במה שקיבל מרבו ישיעה, משה רבו של ישיעה אמר אחרת, אך אילו ירמיהו היה אומר את דבריו בתורת נבואה, יאשיהו כלל לא היה מתווכח, אלא היה מקבל את הדברים, בתורת החיוב והמצוה לשמוע לדברי הנביא.

וצריך להבין מדוע יאשיהו לא חשב לשאול באורים ותומים, בכדי לקבל הכרעה בספק גדול וגדול זה, אם להתייר למצרים לעבור בחורבם דרך ארץ ישראל. הרי מעשה זה היה בסוף תקופת בית ראשון, והאורים ותומים עוד היו בידי ישראל. מה גם שהיה ויכוח בינו לבין ירמיהו מהו דעת תורה באופן זה, היאך רבותיים סברו ואמרו.

בספר שפטים (י"ט - כ'), במעשה 'פילגש בגבעה', כשישראל שלחו לבני שבט בנימין שיגישו את בני הבלעיל של גבעה על הנבלה אשר עשו, ושבט בנימין במקום להסיר את חחרפה מהם, יצאו להלחם עם ישראל, לפני שישראל יצאו למלחמה, הם שאלו באורים ותומים, ומי יעלה בראשונה למלחמה, וה' אמר שיהודה בתחילה, ובאותו יום, יד שבט בנימין היתה על העליונה ונפלו כ"ב אלף מישראל. וישראל עלו ובכו לפני ה' עד הערב, והפעם שאלו האם יספיקו למלחמה על בנימין, וה' אמר שיעלו אליו. ושבו שאלו יד שבט בנימין ונפלו כ"ב אלף מישראל. ובאותו יום עלו כל בני ישראל וכל העם ובאו בית אל ובכו וצמו והעלו עולות ושלמים, ושאלו האם להוסיף לעלות להלחם בשבט בנימין או לא, וה' אמר שיעלו שסחר' יתנם בידם. ובאותו יום נצחו ישראל את בני בנימין, עד שהרגו כמעט את כל בני השבט.

והקשו חז"ל, מדוע לכאורה הפעמים הראשונות ניגפו, הרי הם שאלו אם להעלות או לאו, ותיצרו ביומא ע"ג ב', בשבטי הפעמים הראשונות הם לא שאלו כלל אם ינצחו, אלא רק מי יעלה בראש, והאם להעלות, ועל כך התשובה היתה נכונה, אבל בפעם השלישית ששאלו ברור, השיבו להם שינצחו.

האברבנאל מיישב את שאלתנו בדרך נוספת, והיא, שככתוב אודות הפעם השלישית ששאלו באורים ותומים, ישנה תוספת שלא מוזכרת בימים הקודמים (שם כ' כ"ז), "וַיִּשְׁאֲלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בַּה' וְשֵׁם אֶהֱרֹן בְּרִית הַאֱלֹקִים בְּיָמֵם הָהֵם", ובעקבות כך הוא מודש, שכך פעולתו של האורים ותומים להשיב, הוא כאשר ארון ברית ה' סמוך אליו, אבל אם ארון ברית ה' לא נמצא בסמוך אליו, אין לו את הכח להשיב, ועל כן, בשני הפעמים הראשונות, כאשר ארון ברית ה' היה בסמוך לאורים ותומים, אז נגפו במלחמה, אבל ביום השלישי, כאשר ארון ברית ה' היה בסמוך לאורים ותומים, קיבלו את תשובתם שעלו וינצחו.

וע"פ דברי האברבנאל הללו, שכל כוחם של האורים ותומים הוא רק כשהם על יד ארון ברית ה', מיישב רבי יונתן אייבשיץ זצ"ל את השאלה על יאשיהו, מדוע הוא לא שאל באורים ותומים, זאת משום שבימי כבר נגזר ארון ברית ה', כדאייתא ביומא ב' ב', שאשיהו נגזר, "ומי גזרו, יאשיהו נגזר. מה ראה שגזרו, ראה שככותב (דברים כ"ח ל"ו), וְיִלְכְּ ה' אֶתְכֶם מִלִּפְנֵי אֲשֶׁר תִּקְּמוּ עֵלַיְכֶם. עמד ונגזר, שנאמר (דה"ב ל"ה ב'), וַיֵּאמֶר לְלֹאֲמֵי הַמְּבִינִים לְכָל יִשְׂרָאֵל הַקְּדוּשִׁים לְה' תִּגַּן אֶת אֹהֶן הַקֹּדֶשׁ בְּבֵית אֲשֶׁר בָּנָה שְׁלֹמֹה בֶן דָּוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל...". שחשש שמא יגלה הארון, וכיון שנגזר הארון, לא יכל יאשיהו לשאול באורים ותומים הכריעי בוויכוח שהיה בינו לבין ירמיהו לגבי לית רשות למצרים לעבור בארץ ישראל למלחמה.

ולפי"ז מוסף רבינו יונתן זצ"ל לבאר, אין מקום להקשות מדוע בבית שני לא כתבו את השם המפורש והכניסוהו בין כפלי החשן כדי שיהיה להם אורים ותומים, היות ופעולתו אילו לא יוכלו לעזור ולסייע להשאל באורים ותומים, זאת משום שאין להם ארון, שהוא נגזר בסוף תקופת בית ראשון וכדלעיל.
יכוננו ה' בקרוב ממש לראות בגאולה השלימה, ושיבת ציון וירושלים, יחד עם כל כלי המקדש שנשבו ונבזו ונגזו, ואור חדש על ציון תאיר ונזכה כולנו מהרה לאורו, אכ"ר.

לחכימא ברמיזא

כתב רש"י בקידושין (נ"ד א'), "בכתנות כהונה שלא בלו, וראויין לעבודה... שלא נתנה תורה למלאכי השרת, שיהו הכהנים זריזים כמלאכים להפשיטן בגמר עבודה, ולא ישהום עליהם כהרף עין", ומבואר דשלא לצורך עבודה אסור ללבושן.
לפי"ז יש צורך ליישב עובדא באדם גדול מסוים.
התדע מיהו ?
[ואם תדע מי היה בן משפחתו של נשיא ישראל, ונהג כעבד של משפחתו, תגלה מיהו].

מעשה רב

ראובן פתח את דלת משרד הישיבה, בלא שנקש קודם לכן. שמעון המזכיר טען לו, שהנהגתו זו אינה ראויה, ולא רק מצד ההנהגה הרגילה בעולם, אלא כך זכור לו מש"ס ערוך בפסחים ק"ג א', שאפילו אדם עצמו לביתו, לא יכנס מבלי לדפוק, ואין צריך לומר לבית אחר.
לאחר דברי התנצלות אמר ראובן, שכמדומה לו סיבת הדבר שלא הקפידו על כך היום, משום שהשיבה, כל הבית כולו היה חדר אחד, ומיד בפתחת הדלת ראו את כל הנעשה בכל הבית, על כן יש להזהר שלא להכנס לתוך בית בלא לדפוק, אפילו בביתו שלו.
לא כן בימינו, שהבתים מפולקים לחדרים, כל הסיבה שדופקים לפני שנכנסים הוא, כדי שלא יראה כגנב, וסיבה זו שייכת בבית זר, לא במשרד, וק"ו שלא במשרד של הישיבה בה אני לומד, שהוא עומד למען בני הישיבה, שאין מקום לחשש זה, שבאים חלילה לגנוב.
ומה שיש לדפוק על דלת מפני 'הדרת כבוד', זו הסיבה שאני מקפיד לדפוק על דלת חדרו של ראש הישיבה ושאר הרבנים, אבל סיבה זו לא שייכת במשרד, ועל כן אין מקום לשאלה מדוע לא נהגתי כן, כל עוד לא ידעתי שאתם מקפידים על כך, ובדואי שבעתיד אשתדל לא להכנס בלא לדפוק.
השאלה היא, הצדק עם מי ?

פבין חידות

איזה נפק"מ יש גם בזה"ז מקיומם של בגדי הכהונה.

מעניינא דסדרא

"ואין עושין שררה על הציבור בממון פחות משנים" (שקלים פ"ה מ"ב).
הוכח בפרשתינו, האם גבו נדבת המשכן בדרך 'שררה'.

© כל הזכויות שמורות ל'איחוד בחידוד' ולרבנים הנוכחים - מודיעין עילית - ארץ ישראל

לע"נ אבינו הכ"מ ר' יוסף בן החבר ר' אהרן דוד קולמן זצ"ל
רב ביה"כ "אהל מנחם" מודיעין עילית וראש כולל 'ברכת אריה'
נלב"ע כ"ג טבת תשע"א

משנה דבר

אין להכריע בשום פנים ואופן על פי הכתוב כאן הלכה למעשה

תשובה ל"מעשה רב"

בתשובה לשאלה, האם שטר חוב שנכתב במועד הפרעון ר"ח אדר, והגנה שנה מעוברת, ולא נכתב אדר ראשון או אדר שני, אם זמן הפרעון הוא בראשון או בשני.

[א] אינא בירושלמי ד'ק שקדקים ה"א, "אבל לענין שטרות כותבין אדר ראשון [ראשון], ואדר שני סתם, י"י יהודה הוא אדר ראשון סתם, אדר שני תניין", ומבאר בתקלון חדתי (תלמידי הגר"א, מהר"י משקלוב זצ"ל), "הרצה לכתוב בשטר אדר ראשון, כותב בהדיא אדר הראשון, אבל אם רצה לכתוב אדר השני כותב אדר סתמא, דברי ר'א, דס"ל סתם אדר, שני משמע, ולא הראשון, ר"י אומר אדר ראשון סתם, דס"ל סתם אדר, הראשון הוא".

ובנדרים ס' א' תנו, "קומנ י"י... עד ראש אדר, עד ראש אדר הראשון, עד סוף אדר, עד סוף אדר הראשון [ובנוסח ס"א "עד סוף אדר שני"], וכתיב ה"א, "עד ר"ח אדר עד ר"ח אדר ראשון, עד סוף אדר, עד סוף אדר ראשון, כך היה עיקר הגירסא, וטעמה משום אדר סתמא ראשון שממנו, ואיכא גדרס' עד סוף אדר, עד סוף אדר, ד' דמשמע ליה דשני אדרים כחדש אחד, הוה, הלכך, כי אמר עד ראש, מתסר עד ר"ח אדר ראשון, וכי אמר עד סוף, מיתסר עד סוף אדר שני".

ובגמ' שם, "אלמא סתמא אדרד קאמרו, ראשון הוא, לימא מתני' ר' יהודה היה וכו', אמר אביי אפילו תימא ר'א, הא דידע דמברבא שתא [ואו ס"ל ל"מ סתמא אדר, עד שני הוא], הא ללא ידע', דהינינא לר"מ ל"מ טעלא דעי שהשנה מעוברת, דאי אדר סתם על הראשון קאי".

[ב] וכתיב ה"א, "ולענין הלכה, כיון קדיל' (עיובין מ"ו ב') דר"מ ר"י הלכה כר"י, נקטינן דסתמא אדרד ראשון משמע וכו', הילכך צריך הוא שיכתוב כחדש [השני] אדר, ובאדר ראשון כותב סתם בין בגיטין בין בשטרות", וכן פסקו הר"ף והרמב"ן והרא"ש.

לכרע הריטב"א, "וקול' ר"י ר"ה הלכה כר"י וכו', הלכך הנשבע בפרעו לחבירו או לעשות כלום עד אדר סתם, זמנו עד אדר ראשון... דלענין איסור נדר ושבועה ושטרות דינם שוה בזה כדמוכח בגמ', ואדר סתם אדר הראשון משמע".

[ג] אבל הרמב"ם פ"י מנדרים ה"ו, פסק כר"מ, ובפספוט ס"ל כן גם לענין שטרות, הוא דהרס' בנדרים ס"ג א' ובמהל להו, משום בלבולן ב"ל תלוי הדבר, כמ"ש תוס' בנדרים ס' ב'. בדה"ה הל"ח על הרמב"ם שם, ס"ל כתב דאין חליקת הפסק הרמב"ם בין נדרים לשטרות, דהא בה"ל מלוה לוהו, לא מילת דינא כד' לפסוק וכו', יהודה, גם הש"ך ביב"ד ס"י ר"ק קט"ז, נקט כן בודעת הרמב"ם ומביא לכ"כ בלבוש ביב"ד שם ס"ח.

וככת עוד הש"ך שם, דמתוס' בנדרים נראה כהרמב"ם, ושכ"כ מהר"י וייל ומהר"י מינץ, ומהר"ם מינץ, דסתם אדר הוא אדר שני. עוד כתב בשם האר"י בפסקי ב"מ ס' י"ל, דהמסכרי בית החבירו עד אדר, זה אומר עד אדר ראשון, זה הוא אומר עד שני, וחולקים ביניהם, ומרש' הש"ך, "ולי נראה דאז"ל ספקוי מסקל' א"י הלכה כר"מ, וכמ"ש הרמב"ם וסיעתו, או אז"ל, יהודה, וכמ"ש הרא"ש וסיעתו, ולכך פסק יחידקו. וכתב הש"ך, "והלכך בשני שטרות שנושני בשנה מעוברת, נמי נראה להלכה דאין נתנין למי שכתוב אדר סתם, אלא יחולקו, וכדון שני שטרות שזמנם ביום אחד".

[ד] והש"ע ביב"ד ס' ב' ס"ח, העתיק את ב' השיתוק הלהלך (הורמ"א לא שייגין), ואילו בתר"מ כ"י ס"ח ס"ח, סתם בודעת הרא"ש וסיעתו, וכבר עמד על י"ד הש"ך ביב"ד שם. גם בביתגר"א עמד על הסתירות לכאן בודעת הש"ע, ל"ש שכתב "להרמב"ם וכו', אבל בשאר הסתומות סתם כסבדא ראשונה, ועי' באור"ח ס' תכ"ז [בהגה] וס' תקס"ח ס"ז בה"ה, ולקמן סוסי' ת"ב [בהגה], ובאה"ע ס' קפ"ו ס"ז בה"ה, ובוח"מ ס' מ"ז ס"ח, אבל בש"ע או"ח ס' תקס"ח ס"ז פסק כהרמב"ם וסותר לכל ה"ל".

ולעומת דברי הש"ך שהכריע שגם לענין שטרות יש לחשוש לשיטת

הרמב"ם, בהג' רעק"א לח"מ שם, כ"ט סקמ"ו, וע"ה העליתי דאין נותנים אותו, כ"ב ע"י בס' נט פשוט להל' גיטין ס' קפ"ו סקל"ב, שהסכים בדין המחבר, וע"ש".

ומשמע לדעת הגרעק"א, הש"ע ודאי ס"ל דבשטרות פסקינן כר' יהודה דסתם אדר אור אדר ראשון, ובשלמת בנימין כתב, "עיי' בש"ך סק"ז ח' הקדשה וכו', ונראה ה"ל, לקל"מ עי"מ מה שזכרנו כבר בס' ר"ח ס"ח, דשאני נדרים משאר מילי, והיו הולכין בנדרים אחר הרוב, והשתא אומר אני, דהאי דסתם אדר אדר ראשון הוא, אינו אלא לפי הרוב, ומ"מ שי מעוטא שקוריין לאדר שני בסתם, והר"ס [בנדרים] וודאי שפיר קאמר דר"כ מתני' ר' יהודה, דהא ר"מ קאמר סתם אדר אדר שני הוא, ואיך תני במתני' לקולא אדרד ראשון הוא, אמנס איפכא אף דלענין שטרות ק"ל"ו משום דאין סם מוחק, והולכין אחר הרוב, מ"מ בנדרים יש לנו לומר לחומרא לחוש להמיעוט, והשתא דאתית לכי, חזקי' לומר דגם הרמב"ם לא פסק כר"מ, אלא דנדרים שאני מטעמא דנבנינא".

[ה] והנה גם אין נימא דיכול הלוח לומר, דאין יכולים לחייבו לפרוע אדר אדר ראשון, דהא כמה מילין האחרונים פקלו הדלכה כר"מ, ובראשם ה"ש ה"ל, וכפשוטו שיטת הרמב"ם, הנה אם אכן לא זכר בעת כתיבת השטר, שיש ב' אדרים, אם הבנ"ג גם לדעת ר"מ, סתם אדר הוא אדר ראשון, וכדמפורש בגמ' נדרים הל'ל, וכמ"ש גם הרמב"ם, וא"כ לא ה"מ הא וק אם טוען שזכר היטב שהשנה מעוברת ואי"ה כתב אדר סתם [ול"ע אדר מין קים לי, ועי' ר"ז ח"מ ס' י"ג ס"ט].

[ו] יש לענין איך נזון דין 'המוציא מחברו עליו הראיה' על ענין זמן אדר סתם, דעבם הממון חזרה קאי, ועמ"ש בשער משפט ס' י"ג סק"ד בשם המל"מ פ"ו מטוען ונטען, ועל"ש בסק"א.

ובספר פתחי חושן, דיני הלואה, פ"ג ה"ה ר"כ, כתב, "ועיי' ערוך השלחן שם (ח"מ ס' י"ג) ס"ג [שכתב, "ואם נשבע לפרוע באדר, והשנה מעוברת, צריך לפרוע באדר ראשון, מפני חומר שבועה", וגם בזה נראה דדוקא משום חומר שבועה וכו', אבל שלא במקום שבועה, אינו יכול לתובעו מספק עד יום ב' דר"ח, וכן עד סוף אדר ב', וב'פ'עמוני זהב' כתב, שאף שלא במקום שבועה, צריך לפרוע באדר ראשון".

תשובה ל"לחכימא ברמיא"

בתשובה לשאלה, מיהו האדם גדול שיש צורך ליישב עונדא ידיה עם מר"ש בר"ה ס"ז ב' ז', או דברים מזכיריו עונותיו של אדם... ועיון הפלה", ופרש"י, "סומך על תפלתו, ובוטח שתהא נשמעה".

המדובר הוא בר' אליעזר הגדול, דאי בנ"מ ב"ט ב', דלאחר שנידו את ר"ה הגדול על פי הוראת ר"ג שביא ישראל, "אימא שלום, דביחנהו דר"א, אחתיה דר"ג הוא, מההוא מעשה יואלך, לא הוה שבקא ליה לר"א למפיל על אפיה, והואו יומא ריש ייחא אוה, ואיחף לך בין מלא לחסר, איכא דאמרו, אתא ענינא קאי אבבא, אפיקא אלי ריפתא, ואשכחתיה דנפל על אנפיה, אמרה ליה, קום, שקילת לאחי, אדהכי נפק שיפורא מבי' ר"ג דשכיב, אמר ליה מנא ידעת, אמרה ליה, כך מקובלני מבי' ר"א אבא, ול' השעריים ענינא קאי משערי גוראנא".

וכתב ברבינו בחיי במעשר ס"ז ד', "ושמעמ משה ויפול על פניו... ואולי בפמלת אפיה וז' העניש ששה לקרר ולכל עדתו, ומכאן למד ר"א שהעניש לר"ג בנפ"א, כמו שזכר בסר"פ הזהב".

והנה במגילה ל"ב ב' א"א, "אין אדם חשוב ראשי ליפול על פניו אלא"כ עלה לחיטועש בין נון", ופרש"י, "איכ"כ נענה, כלומר, אלא"כ בטוח במעשיו שהוא נענה בתפלתו", וא"כ ר"א שנפל על פניו, מוכרח שהיה בטוח שינעה תפלתו, ולכא"ו הוא מדברים המזכירים עוונותיו של אדם.

ולכא"ו י"ל דיש לחלק בין ה"סומך על תפלתו", לבין ה'בטוח במעשיו', אמנם על י' ברכות י"ז, ובוש"י שם ד"ה הפתחה ביוכת עצמו, משמע דאינו רואי להיות כן, ויעקב אבינו היה ירא שמא יגרום החטא, כמ"ש רש"י ר"פ ויצא.

גשות אשאלו שהרפסונו קליוין זה הפסוק שסבר

אכן י"ל בלא"ה לפשט כ' בתוס' במגילה שם בשם הירושלמי, דמש"כ דאינו רשאי וכו', והוא דוקא שממפגל בשביל הציבור, ל"ש, ויותר מבואר בדברי הריטב"א בחידושיו לתענית ד' ד' ב', שכתב, "הא דא"א אין אדם חשוב ראשי ליפול על פניו אלא"כ נענה כיהושע, כבר פרשתיה במס' מגילה בס"ד, שאינה אלא במתחנן על הציבור, ובפני הצבור, ודאי ידיושע, ומשום ודאי תפיג דעתיוין דבבורא", ולפ"ז י"ל דאין ראייה כלל בשבטש שינענה בתפלתו, כי"ן שוה היא בביתו ולא בפני הציבור. והרמז: **מי שנחלק מן העולם משום טעות בזמן ר"ח, דר"ה הנשיא נסתלק, משום שאחותו, אימא שלום, טעתה בזמן ר"ח, וטעתה בין מלא לחסר.**

תשובה ל"מבין חידות"

בתשובה לשאלה, היכן מצויני שני לשוב בתשובה באותו חפץ שבו חטא, למרות הכלל י"א קטיגור נעשה סיגור?
עיי' בתחומא תרומה ט' עה"ט (תרומה כ"ו ט"ו) "ועשית את הקרשים למשכן עצי שטים עומדים", למה קורא אותם עצי שטים, ידע לפאות מה שעתידין לעשות בשטים, שנא' (במדבר כ"ה) וישב ישראל בשטים", וכתיב ברבינו שיי שמות ל"ו ט"ו, "עצי שטים עומדים וכו', וי"ד ומכרז, עצי שטים עומדים, כמה מניי ארוזים הן, ומוכלם לא בחד הכתוב אלא בזה ששמו שטים, לפי שישראל חטאו בשטים, לקו בשטים ונתפאר בשטים, חטאו בשטים, שנאמר ויהי המתים במגפה וגו', לכך נרצה הקב"ה העם. לקו בשטים, בעצו שטים, ולכך צוה להביא שטים, הה"ד כי אעלה שיתכפרו במשכן בעצי שטים, ולכך צוה להביא שטים, הה"ד כי אעלה ארוכה וז' וממכותיך ארפאך גאם ה', וכתיב ברעתם שימחו מלך".

תשובה ל"מענינא סדורא"

בתשובה לשאלה, בהא קדיו"ל (עי' מכות י"ג ב', ועוד), דלאו הניתק לעשה אין לוקין עליו, היכן לכאורה מצוינו בתשובתנו לאו הניתק לעשה, שלוקין עליו.

הנה נאמר בפרשתינו (כ"ה ט"ו), "בטבעת הארן יהיו הבדים לא יסרו ממנו", ועוד נאמר בפרשתינו (כ"ח כ"ח), "ויירכסו את החשן משפתו אל טבעת האכפר בפתול תכלת לחיתו על חשב האכפר ולא יזיח החשן מעל האכפר", ואיחא ביומא ז' א"ו, "אמר רבי אלעזר, המזיח חושן מעל האכפר, והמסייר בדי ארנן, לוקה, שנאמר לא יזח, ולא יסרו", וכע"ז במכות (כ"ב א), עיי"ש.

מבואר בפשיטות, דב' דינים אלו, שלא יסורו הבעיות מן הארן, וכן שלא לחסיר החושן מעל האכפר, דהם לאוין שלוקים עליהם. גם הרמב"ם (ס' סמ"ב ל"ת פ"ו - פ"ז), מנה ב' לאוין אלו במנין הלאוין, וה'המצוה פה"ו היא, שהזהירונו המחזיגא בדי הארונן מתוך הטבעות, והוא אמרו יתעלה בטבעות הארון יהיו הבדים לא יסורו ממנו. והעובר על לאו זה לוקה. ובדפי מכות אמרו שזכורו מחוייבי מלכות, והא איכא המסייר בדי הארון, ור"ש שחואם בן לוקה, ואזהרתיה מהא מלא יסורו ממנו. הנה כבר התבאר לך שהיא מצות לא תעשה ולוקין עליה".

ובמצוה פ"ז שם כתב, "והמצוה פה"ו היא, שהזהירונו מחסיר החושן מעל האכפר, והיא אמרו יתעלה, ולא יזיח החושן מעל האכפר, אבל היא דבק ב'. ובסוף מכות אמרו גם כן עם זכרון החוייבי מלכות, והא איכא מזיח את החשן, ואזהרתייה מהכא מלא יזח החשן, הנה כבר התבאר שמי שהיזח לוקה". וכן הוא ברמב"ם בפ"ב מכלי המקדש ה"ג, ושם פ"ט ה"י.

ולכאורה צ"ע, מהלא בר' לאויקו עליה, הם 'לאו הניתק לעשה', שהרי בתחילת הפסוקים מפורש דאינן אשאי, והן לענין שהיוו הבדים בתוך הארון, והן לענין שירכסו החושן מעל' האכפר, וא"כ כיצד יתכן שלוקים על לאוין אלו, והא לאו הניתק לעשה אין לוקין עליו.

ראשון, משום שמחשבת בדיה לעשות הגזירה באדר ראשון וסומך לזה מש"כ בשר"ת מהר"י ברונא ס' קצ"ה, שהפיל פור על י"ב חדשים ולא על י"ג, לכן חדש שמת בו מר"ח, ושנה פשוטה היתה, כדא"י בקידושיין ל"ח, ועיי' בזכר דוד שם בפרק צ"ט מש"כ בזה, "א"כ הואיל וחו"י היתה בלבו המחשבה בלאי מטוהרה לאבדנא באדר ראשון, הקב"ה מצרפה למעשה, והוי חילוף עשה המעשה הרע... לא כן הדבר לעשות זכר לשיטת ה' גם ב"ד ובס"ל של אדר ראשון, ולהרבות קצת במשנה ושמחה, ושלא לומר תחינה כאמור, וע"כ קראו לימים האלה בשם פורים קטן".

3 ועי' בשר"ת חתי"ס או"ח ס' קט, שהארך טובא בדין אדר סתם, ובסתינתו דברי הפוסקים י"ו, ומכירי ד"אם און קוס ועשה של מצוה, כגון חילוק דקהו וכדומה, יעשה בראשון משום זריזין מקדימין למצוות... וטעם זה לכא"ו י"ל גם לענין פריעת בלח מצוה.

אמנם גם כפי רעיונו של הלוחה עדיין לא בא זמן הפרעון, והוא אינו מסתפק, אלא אם אפשר לכפותו לזה, איל"פ שיע"ל דהם כל ב"א קורין לראשון אדר סתם, צריך להרוג זה, אבל אם למעשה לב' האדרים קורין בתוספת ושני, מספק צ"ע אם אפשר לכפותו, ולהש"ך שכתב יחולקו, יצא תמימה קצת אי נימא דהכא נמי יפרע לו החצי בחודש זה וחצי השני בחודש הבא, וצ"ע.

4 ומשום דבזמנם היו מקדישין עפי' הראיה, לא היו מרביזין שבת קודם ר"ח.

5 ובלא"צ צ"ע אם נשים ישנם בברכת החדש, ועי' מ"ל תל"ז סק"א, דמנהג קדמונינו לבדך את החדש שבבת שלפני ר"ח, אבל אולי לא רק בציבור, וגם אינו מבואר שהוא חיוב לנשים, איל"פ שאשה צריכה לידע מתי ר"ח משום איסור מלאכה שהוא בה כבר בזמן ר"ח ועיי' בבב"ל.

6 שם, ד"ה והישינה, שיתקור בענין יואח נשים באיסור מלאכה ב"ח". 5 וראה בעל הטורים כאן, שכתב "למשכן עצי שטים, בגמטריא לכפר למעשת שטים".

6 ועיי' בחינוך (מצוה צ"ו), שהשמיט היא דלוקין בהסרת בדי הארון, ובמ"ח שם כתב שאין לידקוק מן ההמטה, דפטול לחסות, וכמבואר בגמ' וברמב"ם הג"ל. ועיי' מש"כ בזה במשנה לח' בהגותיניו לחינוך שם.

7 עיי' בשר"ת דגל ראוהן (להגד"ל כ"ג זצ"ל, ח"א ס' י' ד"ה ועוד לענ"ד), וכן בספר חכמה ודעתו ליבדלחס"א הגר"מ שטרנבוך שליט"א בפרשתינו כאן, וכן ב'פודרים ענינין גבוה' בפרשתינו.

8 וכן יש ש'קדוקו מפרש"י בפרשתינו כאן, שכתב, "לא יסרו ממנו, לעולם", ולכא"ו צ"ב מ' רצ"ל ח"ה, אבל להאמור ינחה, י"ד"ל דבא לפרש שהלאו הוא נמשך ל'לעולם', דכל שעה שאין הבדים תוך הארון, עובר בלא"ו.

9 ועיי' בשו"ת בזה באור משח ח"א פ"א חמקני ומצה.

10 כן הביא בזה צרי בשפרשתינו כאן, בשם 'כרם צבי' (להג"ר צבי הירש פרב"ז זצ"ל), וכן הביא בפרדס יוסף כאן (אות כ').

11 עיי' בערוך לכן במכות שם שכתב לפרש כן, לדלוי דברי הריטב"א י"ל דכבר נגמרו האלה בשעה ראשונה ואינו לאו המתמשך, עיי"ש.

12 ועיי' קהלות יעקב מכות ס' י"ט סק"ה.

13 כן פירש מהרד"ו, שהוא לשון קודש, שה' עמו ואתו תמיד, ואהבת ה' לביבו, ועל כן לא שייך שהיזר יפתחו, אלא הוא יתגבר

סיפור ושאלה בציוד?

אזכור אהבתי המשפחה לייחוד הפילה אדם פרז!

שנים של רעב ושכול היו בעולם, מקום שעד אמש היה בטוח ושקט, תוך כמה שעות הפך לחזית, דם ואש ותמורת עשן, מיליוני רבים הפכו לפליטים וגולים, ומבוגר, אלו שסבלו יותר מהאחרים, היו היהודים, שהפכו לשק החבטות של כל הצדדים, המנצחים הענישו אותם, ואף המנוצחים, כילו בהם את זמני כשלונם.

סבל קשה שלא ניתן לתיאור, עבר על היהודים בכל האיזור, אך עוד יותר קשה וגורא, היה מצבם של בני הישיבות, שאף בימים תיכונם סבלו מחפת רעב, ובזמני פורענות, נעו ונדו ממקום למקום, פעמים רבות לאחר רעב של כמה ימים, שכמעט לא טעמו מאומה, וביזכות נשים צדקניות, שדאגו עבורם למעט מזון, הצליחו להחיות את נפשם, להחזיק את נשמתם מחוברת בקשר דל ועדין אל גופם, וכך עמלו בתורה הקדושה עד כלות הכוחות ומש.

גם בחבור יחיאל גוטרובניש, מהעיררה וויקסניא, הקטנה והנשכחת, אי שם על גדות הנהר ווענטא, היה בין אותם מצורתי עולה, עמלי תורה בכל העתות והזמנים, בכל הנדודים והצרות, העניות והשכול, מעולם לא עזבו את תלמודם לעמוד בקרן זוית, יחד עם שאר העם, לחקור העתידות, וללמוד את המלחמה ממקדי ציצה, כאילו שמאן הוא ישמע את דעתם ויחשבה בה.

זמן קצר לאחר שנכנס לעול מצוות, קיבל את רשות הוריו, וכשתרמיל דל למתניו, שבו התפילין לקצת בגדים דלים והכרחיים ומעט ציוד, יצא ברבלי לרדת הארובה, עד לסלבודקא הרחוקה, ששמע ישיבתה החשובה והעומד בראשה, מרן רבי משה מרדכי אפשטיין זצ"ל, הגיע עד לאוזניו, ובהפלצת רבותיו, קיים בעצמו את מאמר התנא, הי גולה למקום תורה, וזכה להגיע לישיבה, ולהמנות בין אותם עשרות בחורים מאושרים, שהסתופפו להם בבית המדרש, שמעו את שיעוריו המיוחדים והנפלאים של ראש הישיבה, שניהל ביד רמה, את הקהילה והישיבה, ועמלו ולמדו בכל כוחותיהם.

שנים רבות שקד יחיאל בישיבה הקדושה, בעמל ויגיעה רבה למד ש"ס ופוסקים, ואף בשנת תרע"ו, כאשר רעדא איהוה בכל העולם, עם פרוץ המלחמה העולמית הנוראה, המשיך בתלמודו יחד עם שאר בני הישיבה, לאורו ובנתיבו של ראש הישיבה, ויחד עם כל בית ישראל, שנתגלגלו בולות שברון כל נופש, נתגלגלה הישיבה ממקום למקום ומעיר לעיר, בקשיי גוף עצומים, אך בגבורה נפשית עצומה, לא הפסיקו כלל מתלמודם.

לאחר יותר משלוש שנים, שבהם נהרגו ואבדו הקהילות שליליות, רבבות יהודים נהרגו, ורבבות רבבות משפחות נחרסו, הופסקה המלחמה הנוראה, כאשר האומות תתמו ביניהם על הסכמי השלום, וחילקו בניהם את הארצות הכבושות.

נושא השלום והחלוקה, היה לשיחה ולויכוחים בכל קרנות הרחוב, אך בני הישיבות המסולאים מפז, לא התענינו בכל אלה, אלא רק התענינו, היאך יוכלו המשך את לימודיהם, ללא הפרעות וטרדות.

באותם הימים, לאחר שמלא ליחיאל כ"ח שנים, עיטרו ראש הישיבה ורבו המובהק, בתואר "יורה יורה", שראוי להורות הלכה בישראל כחכם ובקי, וזאת לאחר שבחנו בכל חלקי שולחן ערוך, ומצאו מלא וגדוש, כחמה מיוחדת בכלי מפואר, בהכרעת ההלכה והעמדת הדת על תילה.

כשנבטיים לאחר מכן, הגיע לישיבה הקדושה, הגאון הקשיש, רבי יקותיאל אייזמאניקל, רבה של העיררה פונדרוז, וביקש מראש הישיבה, שיעצו בפניו חתן תלמיד חכם והגון לנכדתו, בת לבתה האלמנה, שהיה ראוי למלאות את מקומו ברבנות העיררה, לאחר מאה ושישים שנה.

הוסיף הרב הישיר וסיפר, שחתנו המנוח, בעלה של בתו היחידה, היה די מינוי בכל עניני הרבנות, וראוי מיועיד המשך את שושלתו, ולשבת על מקומו, אך לאחר שבעוונותינו הרבים, נהרג ע"י פורעים במהלך שנות המלחמה, חשב לחפש חתן נכדתו, שהוא יהיה זה שיזכה לשמש כרב העיררה, למדל תועים בינה ולהעמיד הדת על תילה.

ראש הישיבה נתן את עינו ביחיאל, ושיבחו בכל לשונות השבח באוזני הרב הישיר, וראש הישיבה יחיאל בא לפניו, בחנו בש"ס ופוסקים במשך שעות רבות, ראה שאכן בחירתו של ראש הישיבה היתה מתאימה, וראוי בחבור לשמש כרב ומורה הוראה בישראל.

עוד באותו ערב, שתה הרב הישיר עם הראש ישיבה והחתן 'לחיים', וסוכם שבעוד כמחצית השנה יתיקומו הנישואין בעיררה, ולאחריה מתחייב הסב, הרב, 'קעסט' למשך חמש שנים, ואם חלילה לא יזכה לאירובת ימים עד אז, אך בהסתלקותו יתמנה יחיאל כרבה של העיררה, וישב על כסאו וינהיג את קהילתו.

יחיאל חזר לתלמודו, לנצל את חודשי בחרותו האחרונים, שבהם יכול ללמוד ללא עול של בית ומשפחה, יומם וליל לעסוק בתורה הקדושה ולהנות מזיונה.

כאשר מידי פעם בפעם עלה החשש בלבבו, שמא יאלץ ליטול על עצמו את עולה של הרבנות בגיל כ"ב, במקום ללמוד ללא טרדות, חשב בלביב לעלות למעונו של ראש הישיבה, ולשאל ממנו, מהי ההנהגה הראויה על פי התורה הקדושה, מה הק"ה' חפץ ממנו בשעה זו.

ראש הישיבה שמע את דבריו, ואמר לו, שלפי מה שייסובבו משמים, זה יהיה הדרך הראויה והנצרכת עבורו, אם חפץ ה', יוכל האריך את ימי הרב הישיר בעוד עשרות שנים, בהם תוכל להמשיך לשקוד על התורה שבתורה, אך אם חלילה ילקח מאתנו מוקדם יותר, אזי זה סימן משמים, שגייע העת והזמן שתחיל להרביץ תורה ולהעמיד הדת על תילה.

כשיצא יחיאל מבית ראש הישיבה, הגיע לידו המברק, המודיע בצער רב על פטירתו של הרב הקשיש זצ"ל, והזמנתו לבוא ולהכהן באר כרב העיררה.

יחיאל פירך 'ברוך דין האמת', כדן השומע בשורה רעה, ומיד אחריה 'ברכת הטוב והמטיב', כדן שמועה טובה המעורבת בשורה רעה, ועלה שוב לבית ראש הישיבה, וראוה את המברק, וביקש עצה והדרכה, מה המעשה אשר יעשה, ומהו המעשה שיש להמנע מלעשותו. ראש הישיבה הדריכו בהנהגה הנכונה הראויה, ויברכו בהצלחה רבה, שיוכל להרבות כבוד שמים, ולהמשיך לעמול בתורה.

לאחר כשבוע הגיע יחיאל לעיררה, הוכתר כרבם, וכחודש לאחר מכן, נשא בשעה טובה ומוצלחת את ארוסתו, נכדתו של הרב זצ"ל.

למרות חששותיו מהרבנות, שנותיו אלו, של אחר החתונה, היו המיוחדות והטובות ביותר שחיו לו בחייו, במקום השכס היה יוצא מביתו לבית הכנסת, ושם היה יושב בבקע בכל השעות, ועוסק בתורה הקדושה, ורק כאשר הגיע איזו שאלה דחופה, היה מפסיק לרגע, ומיד חוזר לתלמודו.

לפונטנו ופרנסתו אנשי ביתו, השתמש במילגה שנתנו לו בני העיררה, שיחד עם הפרוטות המעטות שהרויחה אשתו, ממכירת הביצים מהתרנגולות שגידלה בחצרם, הספיקו לכל המשפחה בריחו הצחוק להם, ונשאר להם עוד משהו לקיים מצות דצקה. **תקופה** זו נמשכה למעלה מעשרים שנה, בהם נולדו לו שבעת בניו ושתי נשותיו, וגדלו וצמחו בדרך שהוריהם הינכים, לתורה ולמעשים טובים, כאשר הגיעו גולים למקומות תורה, כפי ששמעו מאביהם פעמים רבות, ושאף הוא נהג כן.

פחות משלושים שנה, מאז שענינם אפלים ושחורים, עלו על אדמת אירופה, וכעת שוב נגזרה הגזירה בהם, להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים אשר בכל המדינות, בכל הדרכים והמסלולים, וכיון שניתנה רשות למשחית, לא הבדיל בין דם לדם, ויד ה' מצתה אף בצדיקים ובישרים, קהילות הקודש שמסרו נפשם על קדושת שמו, הנאהבים והנעמים בחייהם, במותם לא נפרדו, ועלו נשמתם בסערה השמימה.

תקופה קצרה לאחר שהצורדים הארורים ימש' כשבו את ליטא, באחד מלילות החורף הקשים, באו הגרמנים ועמם הליטאים הצורדים, שבשמחה ובששון כילו את זמנם ביהודים שנואי נפש, וזכו לשמאלתן נעשית ביד אחרים, אך מידי מריע לא יכלו שלא לצאת, ולכך באו לעזור ולסייע, להוציא את כל בני העיררה לעיר הסמוך, ושם ניתקו את נשמותיהם הטהורות מגופותיהם ה"ד, ארץ ארץ את תכשי דמם, ונקם ישיר לצריו וכיפר אדמתו עמו.

היחיד יחל בני העיררה שניצל בעור שיניו, היה המרא' דאדרא, הרב יחיאל, שלאחר שהורה ונעשה עצמו לכ"ב מנהג, בהגיע עת אישון לילה ואפילה, הזדרז לקום ולברוח לעמק היער, ובחסד ה' שפגיעתו היתה קלה, הצליח להסתתר בסבך היער, נסתר מעיני המרציחים, כאשר ניזון ממפירות הגדלים בו הפקר. **אותם** שנים קשות של המלחמה, עברו עליו מברחה למנוסה, לא נוד, כאשר הוא סמל קול של עלה נידף, בכל בוקר מחדש יצא יעד אם יזכה גם לקרות קר"ש של ערביה, או שזה הפעם האחרונה בחייו שזוכה לקבל על עצמו עול מלכות שמים.

בחסד ה' וברחמי המרובים, הצליח ה' יחיאל להמלט מן האדמה הטמאה האחרונה ולעלות בגפו לארץ הקודש, וקבע את משכנו באחד מבתי הכנסת והגה בתורה בכל כחו.

רב בית הכנסת ר' צבי נעמטקערמן הבחין באורח שהגיע לבית הכנסת, פתח עמו בשיחה כבדי לקבלו בשלום ולהנעים לו את שהותו, וגילה שהוא כלי גדוש בתורה ויראה, ויחד עם זאת, עירוי ובודד, בלא משפחה קרובים או ידידים, ומיד הזמינו לביתו לטעונות וב"ש.

תקופת ביאתו של ר' יחיאל לארץ הקודש, היתה קשה מאוד מבחינה כלכלית, צנע וקיבוצ הונג בארץ, ניתן היה לרכוש

מוצרי מזון רק על ידי 'תלושי מזון' שחולקו על ידי הרשויות השולטות, וגם זה במחיריה גבוהים ובמנות זעומות, ולמרות זאת, קיבלו עליהם הרב ובני משפחתו, שהחל מאותה שבת ואילך, המשפחה תדאג לכל מחסורו של ר' יחיאל, ואכן כך עשו, הם הביאו לו בכל יום לערות הנשים את ארוחותיו, כסו עיבורו את בגדיו, וזאת מלבד שבבות וחגים, שהיה סועד על שולחנם באופן קבוע, והכל בכדי שיוכל ללמוד ללא שום טרדות והפרעות.

ר' יחיאל רצה לשלם לר' צבי עבור ארוחותיו וכביסת כבסיו, אך הרב לא רצה לקבל שום פרוטה, תמיד היה אומר הרב, שזו זכות גדולה עבורו להחזיק ולשמח ת"ח כה גדול, די לו בשכרו בעולם הזה, שיכול לשאול את ר' יחיאל שאלות קשות ולקבל את תשובותיו.

שמעו של ר' יחיאל הגיע לכל האיזור, תלמידי חכמים רבים היו מגיעים לבית הנכנסת על מנת לפגוש ולהאזין בפניו את ספקותיהם, שפשטם בבהירות ובראיות ברורות מש"ס ופוסקים.

לאחר כמה שנים, התחילו מדינות אירופה לשלם כספים מרובים לאלו שנפגעו במלחמה ומהמלחמה, כיון שר' יחיאל לא נזקק לכספים, שרתי לא היו לו הוצאות, לכך בכל חודש וחודש חילק ר' יחיאל את רוב הכסף לצדקה, וחלק נוסף הפקיד בנגמ"ח השכונתי.

עשרות שנים עברו, ר' יחיאל כבר עבר את ה'גבורות', מבחינה גשמית הוא החל להזדקן, בהליכתו הוא הזדחל לאחישו בסיוע מקלו, אך כשרק נכנס בפתח ביהמ"ד, כוחותיו התעוררו וחזרו, ולימודו היה באותה ההתלהבות וה'ברען', כפי שלמד כל השנים.

באחד הימים, פנה ר' יחיאל לזבולון מאכערוביץ, אחד ממכיריו, וביקש ממנו שיעיר את הכספים שהפקיד בנגמ"ח דבר חודש בחודשו במשך עשרות השנים האחרונות, שהצטברו לכדי סכום ענק, ויביאם אליו. זבולון הזדרז לפנות לגבאי הגמ"ח, וביקש למשוך את הפקדונו של ר' יחיאל.

זמן קצר לאחר מכן, כשזבולון מסר לידי הגבאים את שטרותיו הרבים של ר' יחיאל, ששימשו בידיו כהוכחה על ההפקדות שהפקיד, קיבל את הכסף מגבאי הגמ"ח, והביאו לר' יחיאל. באותה העת נטל ר' יחיאל את הכסף ואמר "איני מקדיש כסף זה לבנות בו בית גדול לה', בית כנסת ענק ומפואר".

לאחר הדבריה האלה, מסר ר' יחיאל את הכסף חזרה לזבולון, וביקש שאיזו כסדר חלציו, ויחך על מרצו בענין הבנין, שיבנה בכסף זה בית כנסת גדול ומרווח ומפואר, עם כל המעלות והישגיות, שיבנה כמו שצריך להראות בית מלך - בית ה'.

ואכן, זבולון חתם את כל כחו ומרצו בענין הבנין, החל מחיפוש אחר מגרש רחב ידיים ובמיקום מרכזי, הכנת תוכנית בניה במחשבתו על כל הפרטים, אישורו עירייה ורשויות, בחירת קבלן הגון ותושבת חזים, וכלה בפיקוח יומיומי על התקדמות הבניה על הצד היותר טוב, עד לסיומה בשעה טובה ומוצלחת. **כאשר** סיימו לבנות את בית הכנסת הענק והמפואר, ביקש ר' יחיאל, שיכתבו לר' צבי הבנין באותיות גדולות בפורא ראשונה, "בית הכנסת ע"ש קדושי פונדרוז", ובשורה שניה, "בית קדוש זה נבנה לזכר יהודי פונדרוז שנעקדו על קידוש ה'".

זבולון המשיך בפרויקטו במלאכה, ולמחרת הזמין את החומרים והביא פועלים, שכתבו את הנ"ל באותיות ענקיות, ע"ג בנין בית הכנסת.

בית כדי שהפועלים חיברו את האותיות לחזית הבנין, עבר במקום מרכזי אייזנקאפ, וכשראה שכותבים ע"ג הבנין שהוא בנין קדוש, קנה לזבולון ושאלו, איך אתה יכול לכתוב ע"ג הבנין שהוא 'בנין קדוש', עדיין לא התפללו בו אפילו פעם אחת, אין כעת שום קדושה לבית זה, אפשר עוד להפוך אותו לרפת בקר, שהרי 'זמננו לא מילות היא', וא"כ אתה כותב כאן 'שקר', תפסיק מיד את עבודת חיבור האותיות! **זבולון** השיב למרדכי, לא אני הוא זה שהחליט מה יהיה כתוב כאן, ר' יחיאל אמר שכתבו כך, אם יש לך הערות או השגות על כך, תשאל את ר' יחיאל.

מרדכי לא וויתר, ומיד הלך לבית המדרש, מקום משכנו של ר' יחיאל, ושאלו, אם זה נכון שהרב ציוה לעשות כן, ילמינו רבינו, איך מותר לכתוב על הבנין שהוא 'בנין קדוש', לפני שבכלל השתמשו בו לדבר קדוש, האין בזה חסרון בקיום מצות 'מדרב ישר תרחק'.

ענתו ר' יחיאל, ר' מרדכי יקירי, שאלה יפה שאלת, אך אמרתי לך לנהוג, אך מפני שאני כעת עסוק בשאלה חמורה, הלכה למעשה, אין בידי כעת פנאי לבאר לך את מקור הדין בפוסקים, אך בכדי שלא תשאיר בשאלתך, אציע בפניך שתיענין ברשי' בפרשתינו, ותראה שיש לי אף משם מקור לכך.

השאלה היא: מהו המקור ברש"י בפרשתנו להנהגתו של ר' יחיאל?

תשובה ל"סיפור ושאלה בציוד" משבוע שעבר:

בתשובה לשאלה, מהיכן מפרשתינו ע"פ פרש"י, ניתן להגיע לתשובה על שאלתו של אופיר, האם ראוי ונכון ליהודי שומר תורה ומצוות, המקפיד על קלה כבחמורה, לקנות הגנה על ריפוד כדי שלא יתלכך, או שיש בהז חסרון על גישו מיוחד שאין אנהגה זו מתאימה לו. ברש"י בפרשתנו מבואר, שלא רק שרבו זה אינו סותר להנהגתו של יהודי שומר תורה ומצוות, אלא שהיה יש מקום לעורר לנהוג כן, וזו הנהגת דרך ארץ, וזאת מדברי רש"י כ"ו ע"פ, "והאמה מזה והאמה מזה עבודת בארץ יריעת האלה יהיה סרוח על צדי המשכן מזה מזה לכתה", וביאר רש"י, "שהיה סרוח על צדי המשכן. לצפון ולדרום כמו שפירשתי למעלה, למדה תורה דרך ארץ, שיהא אדם חס על היפה". מבוואר בדברי רש"י, שהנהגה לחוס ולשמור על היפה, אינה מלכתה פגומה, אלא להיפך, התורה באה ומלמדת אותנו, שהמלכות דרך ארץ לנהוג כן, ולכך לכאורה יש מקום לומר, שלא רק שחסרון בדבר הגנה על ריפוד, אלא יתכן ויש בזה הנהגה נכונה.

שמות הזוכים לשבוע שעבר:

מונק א. - קרית ספר - כל ספרי הלבוש ז"כ.
 בן שמעון ש. - בני ברק - להגיד - חומש המגידים, שמות ויקרא.
 דין א. - מודיעין עילית - להגיד - חומש המגידים, שמות ויקרא.
 ידקמן א. - בני ברק - להגיד - חומש המגידים, שמות ויקרא.
 מירחמן נ. - קרית ספר - ספר הישר הוצאה חדשה.
 בן מנחם ט. - בני ברק - ספר הישר הוצאה חדשה.
 מועלם י. - ירושלים - ספר הישר הוצאה חדשה.

הודעה נשלחה/תשלח לזוכים: במסגרת חידוש החברים

תלפונות נשיון, ניתן לקבל כל שבוע את העלון בקס או באימייל (ללא תשלום). המעוניינים לקבל, ישלחו את שמם וכתובתם בכתב ברור, בתוספת מס' טלפון לברורים, לפקס המערכת או למייל: yaepstein@aol.com

תשובות לשאלות המתפרסמות בעלון זה, יש לשלוח בכתב ברור וקריא, בצירוף שם וטלפון עד ליום ג' בשעה 23.00 בלבד לפקס' 972-8-9741115 בכתב 24+ (שעות) או לפקס 1-732-3634947 או למייל yaepstein@aol.com עד יום ב' בערב בלבד.

הפרסים לשבוע זה: "מהר"ס אלגאז", ב"כ. **עוד שלושה זוכים נוספים**, כל אחד בספר "עמק ברכה".

הפרס לשבוע זה על "סיפור ושאלה בציוד": שלושה זוכים, כל אחד בספר "אני בחסדך בטחתי".

להערת, הארות ותגובות וכל עניני העלון, יש לפנות לפקס' הנ"ל. לתרומות, הנצחות והפצה ניתן לפנות למערכת